

Polomské novinky

Mesačník občanov obce Polomka • Ročník XXIX • 17. november 2019 • Nepredajné

11

Dnes v čísle:

- VYKUROVACIA SEZÓNA ZAČALA.
- STARÁTE SA O KOMÍN DOBRE?
- KONVERZAČNÝ DEŇ
- V ŠKOLSKÉJ KNIŽNICI
- OKTÓBER MESIAC ÚCTY
- K STARŠÍM
- BESIEDKA PRE STARÝCH RODIČOV

Zasadalo obecného zastupiteľstvo

Podľa § 13 ods. 4, písm. a/ zákona č.369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov sa zasadnutie obecného zastupiteľstva konalo 24. októbra 2019.

Za overovateľov správnosti zápisnice z rokovaní určil doc. Ing. Jaroslava Varechu, PhD. a Mgr. Františka Heretu. Starosta obce predložil na schválenie program rokovania obecného zastupiteľstva. Keďže poslanci nemali k programu žiadne pripomienky, bol všetkými hlasmi schválený. Starosta obce predložil návrh, aby do návrhovej komisie boli zvolení poslanci: Erik Michalec, Dušan Muška, Vladimír Račák.

K návrhu neboli žiadne pripomienky a návrhová komisia bola jednoducho zvolená.

Správu o výsledkoch výchovno-vzdelávacieho procesu na školách v obci predložili riaditelia škôl. Za Materskú školu Elena Lunterová, za Špeciálnu základnú školu Ing. Anna Švidraňová, za Základnú školu RNDr. Magdaléna Sviteková. Riaditeľka Základnej umeleckej školy Mgr. Stanislava Skladaná ospravedlnila svoju neúčast na zasadnutí.

V rozprave k tomuto bodu sa poslanci zaujímali o dôvody vysokého počtu vymazaných hodín, údržbu areálov a školských budov, plánované rekonštrukcie a obsadenosť učiteľských miest.

Obecné zastupiteľstvo zobralo na vedomie správu o nelegálnych skládkach odpadu, likvidácii, zbere TKO, ako aj prerokovanie plánu zimnej údržby miestnych komunikácií.

V rozprave k tomuto bodu poslanci diskutovali o počte techniky a pracovníkov na zimnú údržbu a spôsobe čistenia ciest a chodníkov.

Informáciu o príprave na lyžiarsku sezónu predložil starosta obce. Tento týždeň sa začínajú práce na príprave vleku. Čerpacia technika sa bude spúšťať v novembri. Objednalo sa viac elektriny. Zakúpil sa frekvenčný menič, malo by to byť už lepšie. Dávame dohromady ľudí na obsluhu vleku a na zasnežovanie. Robí sa bežná údržba.

V nasledujúcom bode sa poslanci zaoberali žiadosťami o odpredaj obecných pozemkov.

V diskusii poslanci riešili možnosť podporiť aktívnych občanov, ktorí by vlastnoručne chceli zlepšiť prostredie v obci úhradou ceny za materiál. Zaoberali sa aj potrebou oplotenia detského ihriska a formou účty k starším v rámci mesiaca október.

Starosta obce Ing. Ján Lihan poďakoval prítomným za účasť a zasadnutie obecného zastupiteľstva ukončil.

D.Đ

Brezinky

u. fond na podporu umenia

Spolok pre obnovu kultúry a tradícií BREZINKY,
FSK Brezinky a DFS Brezinky
Vás pozývajú na

65. VÝROČIE FSK BREZINKY

25. VÝROČIE OBNOVENIA ČINNOSTI DFS BREZINKY

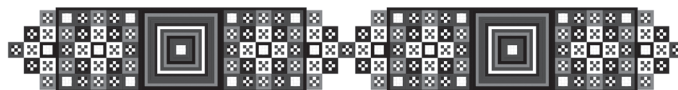
PROGRAM:

Kultúrny dom Polomka

22. november 2019 (piatok) o 18.00 hod.

23. november 2019 (sobota) o 17.00 hod.

Vstupné: 4€ Predpredaj: Obecný úrad Polomka, odbor kultúry

Grafika: Tomáš Kompaník, Ferdinand Hrablay

Predstavenie pre verejnosť sa uskutoční v sobotu 23.11.2019.

Predstavenie v piatok 22.11 je pripravované pre pozvaných hostí, bývalých členov a rodinných príslušníkov členov súboru. V prípade, že sa v piatok kapacita sály nenaplní, zvyšné vstupenky budú určené aj pre verejnosť.

Oči Polomky

Srdce našich polomských starých mám a mladých umelcov z Polomky sa spojilo a vytvorilo nevšedný umelecký zážitok. V pondelňajší deň stmelili svoje sily dokopy a vyšli na Polomské Očko, ukázali silu lásky a silu umenia. Posúďte sami, keď sa spojí, láska vrások, s „láskou umeniu“, a zachytí krásy, kultúru a tradície Polomky. Nie je to unikátne? Tento skvelý pohľad?

SZUŠ Talentárium Polomka

Netradičné popoludnie

V stredu mávajú krúžok žiaci II. a IV. ročníka. Takto to bolo aj 23.10.2019. Mesiac október sa nesie v znamení účty k starším. Pri tejto príležitosti sa stretli dve generácie: deti a ženy z obce. Cieľom bolo zaspomínať na staré časy v škole, hry v minulosti. Ženy zaspievali deťom pieseň o Polomke, ktorú zložila pani Emília Koštiaková. Deti počúvali slová, melódiu tejto piesne. Pieseň sa im páčila a zároveň hovorila o tom, že nikdy by sme nemali zabudnúť na dedinu, v ktorej vyrastáme a žijeme. Deti zarecitovali básne a spoločne si obidve generácie zaspievali ďalšie ľudové piesne. Taktiež sa porozprávali o nárečových slovách, ktoré poznajú deti a vypočuli si rozhovor v polomskom nárečí. Na záver sa deti poďakovali a odovzdali im darčeky. Ďakujeme pani Skalošovej, Ďurčenkovej, Koštiakovej, Medvedovej za pekné popoludnie.

Mgr. J. Latináková

Pozvánka na volejbalový turnaj

Komisia pre šport a cestovný ruch pri Obecnom zastupiteľstve v Polomke pozýva občanov na volejbalový turnaj o putovný pohár starostu obce pri príležitosti 87. výročia Polomskej vzbury, ktorý sa uskutoční dňa 16. novembra 2019 o 10.00 hod. v telocvični základnej školy.

Tešíme sa, že pridete povzbudiť domácich hráčov aj hráčov susedných obcí z Bacúcha, Závadky nad Hronom a Pohorelej.

Ponuka práce

Obec Polomka s.r.o počas lyžiarskej sezóny 2019/2020 ponúka v penzióne Bučník prácu na dohodu, a to v obsluhu, výpomoc v kuchyni alebo upratovanie. Odmena na hodinu 3,50 € brutto + príplatky podľa zákonníka práce. V prípade záujmu zašlite žiadosť s kontaktnými údajmi mailom na adresu: personalne@polomka.sk, alebo priamo na Obecný úrad v Polomke osobne, alebo poštou na adresu Osloboditeľov 12, Polomka 97666.

Súkromná základná umelecká škola Talentárium Polomka srdečne všetkých pozýva na tanečnovidieľňú rozprávku s názvom MOBIL, dňa 13. decembra 2019 v kultúrnom dome v Polomke o 17.00 hod.

SPOLOČENSKÁ KRONIKA OKTÓBER 2019

Narodení: 6, Prihlásení: 4, Odhlásení: 1, Zomretí: 4. Počet obyvateľov k 30. 9. 2019: 2937

Iba svetlo lásky

*Za oponou je teplo babieho leta,
chladné dni hrajú svoju rolu.
V pokore sučteť sa príbuzenstvo stretá
snažiac sa plniť poslednú vôľu.*

*Tí drahí z druhej strany brehu
chceli tak veľa? Iba svetlo lásky.
Tak pocítia i oni sladkú nehu
s modlitbou vo svetle večnej krásy.*
-M.Oceľová

SPOMÍNAME

Dňa 9. októbra uplynulo 8 rokov, čo nás navždy opustil náš drahý otec

Ladislav Onisko

a zároveň 11. novembra uplynulo už 10 rokov, čo stíchlo srdiečko našej milovanej mamy

Emílie Oniskovej

Kto ste ich poznali, venujte im spomienku a tichú modlitbu.

S láskou a vďakou spomínajú dcéry Erika a Ingrid s rodinami, rodina Buvalová.

...

Dotítko srdiečko, prestalo biť. Zavreli sa oči vaše, nemôžeme na vás zabudnúť. Osud je krutý, nevráti, čo vzal.

Zostali iba spomienky, v srdci žiaľ. Už niet návratu a ani nádeje, len cestička k hrobu nás k vám zavedie. Kytičku kvetov na hrob vám môžeme dať, spokojný spánok priat'a s úctou spomínať."

Dňa 28. novembra si pripomenieme rok, čo nás navždy opustila naša drahá mama

Karolína Oceľová

20. decembra bude devätnásť rokov od poslednej rozlúčky s otcom a starým otcom

Jánom Ocelom.

S láskou a úctou si na nich spomínajú syn Vladko a dcéra Hanka s rodinami, najbližšia rodina a známi.

...

Jedno srdce na svete sme mali, čo nás dokázalo milovať. Aj keby sme ho chceli láskou prebudiť, nezve sa už nikdy viac.

Dňa 10. novembra uplynul dlhý smutný rok, čo nás navždy opustil náš milovaný

Ján Kaštankin

S láskou spomína manželka, deti s rodinami, mama a sestra s rodinou

Čas plynie ako tichej rieky prúd, kto Vás mal rád, nemôže zabudnúť. S tichou spomienkou k Vášmu hrobu kvety položíme a pri plamienku sviečky sa pomodlíme.

Dňa 9. novembra uplynulo 10 rokov čo nás opustila naša mama

Anna Molčanová

A dňa 28. mája uplynulo 8 rokov od smrti nášho otca

Jána Molčana

S láskou spomína syn Vladimír s rodinou, vnúčatá a pravnúčatá a celá rodina

...

Dotítko srdce, ktoré sme tak milovali, klesli ruky, čo pre nás pracovali. Zhasli oči, stíchol hlas, vďaka Vám mamička za všetkých nás. Žiarila z vás láska a добрôta, budete nám chýbať do konca života. Aj keď už nie ste medzi nami, v našich srdciach žijete stále s nami. S bolesťou v srdci sme si pripomenuli prvé výročie úmrtia našej drahej

Márie Poprovskej

a 5. novembra sme si pripomenuli nedežité sté narodeniny nášho drahého

Jozefa Poprovského

S láskou a úctou spomína dcéra Anka s rodinou, Magdaléna s rodinou, synovia František a Ján s rodinami a švagriná Anna.

...

Hoci Tvoja hviezda zhasla a slnko nemôže ju už hriať, stále si tu so mnou mamička moja, a navždy Ťa budem milovať.

Dňa 18. novembra si pripomínáme nedežité osemdesiate druhé narodeniny mojej mamy, starej a prastarej mamy

Emílii Šandorovej

S láskou a úctou spomína dcéra Janka s rodinou a ostatná rodina.

Vykurovací sezóna začala. Staráte sa o komín dobre?

Nestihli ste tento rok vyčistiť a skontrolovať váš komín? Robíte veľkú chybu! S nástupom chladných dní sa začína vykurovací sezóna, ktorej treba venovať značnú pozornosť. Vzhľadom na to, že dochádza k významnému počtu požiarov z dôvodov poruchy a nevyhovujúceho stavu vykurovacích telies, dymovodov a komínov, pri ktorých vznikajú nevyčísľiteľné škody na majetku, nehovoriac o tom, že každoročne vyhasne niekoľko ľudských životov.

Aby Vás nepostihlo niečo podobné, je potrebné predchádzať chybám, ktoré sa na vzniku požiarov priamo podieľajú.

Viete o ktoré chyby najčastejšie ide?

Nevhodný výber druhu palivového spotrebiča do daného prostredia a použitie iného paliva do spotrebiča, než na ktorý je určený!

Nepravidelné čistenie a kontroly komínov v lehotách:

ak sú na komínové

teleso pripojené spotrebiče s celkovým tepelným výkonom do 50 kW, raz za:

-4 mesiace - spotrebiče na tuhé alebo kvapalné palivá,

-6 mesiacov - spotrebiče na plynne palivá a ak ide o komín bez vložky,

-12 mesiacov - spotrebiče na plynne palivá a ak ide o komín s vložkou.

Ak sú na komínové teleso pripojené spotrebiče s celkovým tepelným výkonom nad 50 kW, raz za:

-2 mesiace - spotrebiče na tuhé palivá

alebo spotrebiče na kvapalné palivá, -6 mesiacov - spotrebiče na plynne palivá. V občasne užívaných stavbách raz za 2 roky

Inštalácia spotrebiča alebo dymovodu mimo bezpečnej vzdialenosti od okolitých horľavých materiálov (pre tuhé palivá je to 80 cm alebo vzdialenosť určená výrobcom)!

Zanedbanie konštrukčného stavu komína (netesnosti, špáry a pod.)!

Neodborné pripojenie spotrebiča ku komínu (môže to vykonať len kominár alebo revízny technik komínov)!

Aby ste predišli ničivým katastrofám, mali by ste komínu venovať pozornosť a dôkladne sa oň starať.

Zároveň vás upozorňujeme na následky porušovania základných povinností pri inštalovaní a používaní palivových spotrebičov,

dymovodov a komínových telies, kde v priestupkovom konaní môže Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru uložiť pokutu v zmysle zákona NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov až do výšky 331 €.

„Čas, ktorý budete venovať preventívnym opatreniam sa vám určite oplatí a následne ochráni zdravie a majetok vás a vašich blízkych.“

HaZZ Brezno

Konverzačný deň v školskej knižnici

Medzinárodný deň školských knižníc - International School Library Day bol prvý krát vyhlásený v roku 1999 a odvtedy sa uskutočňuje každý štvrtý týždeň v mesiaci október. Žiaci 2.stupňa využili tento týždeň priestor školskej knižnice a 24. októbra strávili príjemné dopoludnie s našim britským priateľom Aidenom, kde prebehol prvý konverzačný deň v anglickom jazyku. Mohli nahliadnuť aj do kníh v anglickom jazyku, ktoré sú im k dispozícii počas celého roka. Počas tohto týždňa navštívili knižnicu aj žiaci prvého stupňa, ktorí si príjemné dopoludnie čítaním kníh a mnohí z nich si knižku aj požičali. Deti zo ŠKD si vyrábali do kníh aj záložky. Školská knižnica bola otvorená každý deň pre všetkých.

Milí žiaci, nezabúdajte, že školská knižnica je tu pre vás celý školský rok a ste tu vítaní každú stredu poobede, prípadne sa obráťte na vedúcu šk. knižnice p. vychovávateľku Ďuricovú.

Október mesiac úcty k starším

Opäť po roku sa ohlásil krásny farebný októbrový deň. Deň, v ktorom si pripomínáme úctu k starším spoluobčanom. Je to nádherný čas, kedy sú stromy okolitých lesov odedé do pestrofarebných šiat. Aj tento rok starosta obce

Ing. Ján Lihan pozval všetkých občanov, ktorí sa dožili 75 rokov a viac a členov Jednoty dôchodcov Slovenska na slávnostné posedenie, ktoré sa konalo

16. októbra. Na úvod sa nám prihovril starosta obce Ing. Ján Lihan a za farský úrad Mgr. Michal Jenča. Taktiež ďakujeme deťom z našej základnej školy a ich pani učiteľkám za pekný kultúrny program. Aj my seniorky sme vystúpili s kultúrnym programom. Poďakovanie patrí aj pracovníkam obecného úradu

za prípravu tohto podujatia, ktoré sa nieslo vo výbornej atmosfére. Stretli sme sa s rovesníkmi, zaspievali sme si naše obľúbené pesničky a čas nám veľmi rýchlo ubehol. Za tieto krásne chvíle, ktoré sme takto spolu prežili, srdečne ďakujeme.

M. Bolfová

Na tento ročnej jesennej slávnosti sme si na začiatku programu vypočuli, ako naše deti privítali „Pani jeseň“ básničkami a pesničkami spolu s p.riaditeľkou a pani učiteľkami.

Slávnosť sa uskutočnila v areáli Materskej školy, pretože bolo krásne slnečné poobedie. Najväčší úspech malo maľovanie na tvár a navliekanie cestovín. Pre rodičov a deti bolo pripravené tradičné vyrezávanie tekvíc. Deti si mohli vytvoriť vlastného šarkana,

Jesenná slávnosť v materskej škole

ktorého si mohli zobrať so sebou domov. Pre rodičov bola zaujímavá tvorba svietnikov, kde sa mohli kreatívne vyžiť. Použili všetko, čo kuchyňa a príroda ponúkla. Novinkou bol jesenný

fotorám, v ktorom sa mohli detičky s rodičmi odfotiť na pamiatku. Všetky deti si mohli vytvoriť aj vlastnú „Pani jeseň“. Na výzdobu použili listy, šípky a šisky.

Koniec dňa sme skončili spo-

ločným púšťaním šarkanov.

Všetkým touto formou ďakujeme. Osobitne p. riaditeľke a p. učiteľkám, že pomohli k úžasnej akcii, pri ktorej sme sa všetci dobre cítili.

Mama Monika T.

V spleti konárov

V bojazlivých lúčoch jesene
v spleti konárov jablone
vtáctvo, pracovitý dateľ,
čo dobýva korisť
z tvrdej kôrky
i sýkorky majúce
prázdne komôrky,
keď dnešný deň
je ich priateľ,
v živom pohybe ošetrí
každý zhyb.
Z plachosti?
Neteší ich môj pohyb.

-Mária Ocelová

Besiedka pre starých rodičov

Slnko strieda mesiac, mŕňajú sa dni, striedajú sa sny. Život mení sa na chvíle radostí a starostí. No až keď príde prvá vráska, vtedy pochopíme, čo je láska. „Starká, stary, dedko, babka“. Mnohí z vás sa dennodenne podieľate pri výchove svojich vnúčat a mnohokrát im nahrádzate aj kamarátov. Pri príležitosti október mesiac úcty k starším aj deti z materskej školy pripravili malú slávnosť v podobe básničiek, pesničiek, divadielka a tiež aj malého darčeka.

Kolektív MŠ

Svedectvo o Slovenskom národnom povstaní

V každom čísle Polomských noviniek vám prinášame na seba nadväzujúce úryvky z publikácie Svedectvo o Slovenskom Národnom povstaní, ktorej autorom je náš rodák Gen. Dr. Mikuláš Ferjenčík. Publikáciu vydalo Univerzum Sokol Publications New Jersey v USA. Dielo autora prinášame v pôvodnom znení. Pokračovanie nadväzuje na minulé číslo.

V auguste 1944 partizánske hnutie nabývalo na sile a intenzite. Vedľa jestvujúcich partizánskych oddielov a skupín vznikol celý rad nových oddielov organizovaných sovietskymi, ale aj slovenskými dôstojníkmi. Súčasne sa začali na Slovensko sťahovať veľké partizánske skupiny z Poľska. V dobe od júla do začiatku septembra prišlo na Slovensko viac ako 400 partizánskych organizátorov. Prevážna väčšina týchto skupín bola odkázaná na pomoc Čs. armády. Mjr. gšt. Ciprich na rozkaz Goliana im dal všetko, čo mal a mohol z vojenských skladov a prostriedkov. Tak napr. už 16. apríla 1944 prevzal P.A. Veličko plné nákladné auto voj. materiálu z výcvikového tábora na Oromovom Laze. Vyzbrojené a zosilnené partizánske skupiny na rozkaz hlavného partizánskeho štábu v Kyjeve prišli k rozsiahlym záškodníckym akciám. Zatarasili dôležité železničné tunely u Strečna a Kráľovan a na trati Horná Štubňa – Handlová. Dňa 25. augusta 1944 postrieľali v Turčianskom Sv. Martine celú skupinu nemeckého poľného četníctva z Vrútok a dňa 27. augusta 1944 zlikvidovali celú nemeckú vojenskú misiu v čele s generálom von Otto, ktorá sa vracala z Rumunska. Obsadili Lipt. Sv. Mikuláš, atď. Bolo len prirodzené, že tieto akcie museli vyvolať odvetné opatrenia Nemcov a Tisovej vlády. Na žiadosť nemeckého vyslanca v Bratislave H.E. Ludina bol gen. Čatloš pozbavený priameho velenia armády. Na jeho miesto, ako hlavný veliteľ slovenskej armády nastúpil nemecky orientovaný gen. Jozef Turanec. Ludin sa dohodol s Tisom, že na územie Slovenska budú premiestnené dva nemecké výcvikové prápory, každý o tisícich mužoch. Súčasne na rozkaz K.H. Franka boli na severovýchodnej Morave v polovici augusta postavené dve osobitné skupiny, pluky SS Schill a SS Ohlen a boli hneď na to ako prvé jednotky nasadené proti povstalcovi. Dňa 25. augusta po 9. hodine večernej gen. Čatloš vyzval v bratislavskom rozhlasе slovenských vojakov a dôstojníkov, aby spolupracovali s Nemcami. Po Čatlošovi prehovoril v rozhlasе tiež gen. Malár. Vo svojej výzve ku spolupráci s Nemcami označil odboj za predčasný. Gen. Malár, veliteľ východoslovenského armádneho sboru, bol presne informovaný o plánoch povstania. Musel vidieť, čo sa deje, že Nemci na vystupňovanú činnosť partizánov – pre nich neznesiteľnú – budú musieť reagovať. Na miesto toho, aby sa bol zbral a ešte včas odišiel do Prešova, sedel v Bratislave, kde ho pravdepodobne prinútili k tomuto nešťastnému prejavu, v ktorom priznal, že o pripravovanom odpore vie, ale považoval ho za predčasný. Prezradil sa Nemcom a vyvolal súčasne zmätok u našich dôstojníkov, ktorý mal za následok, že hlavne v Bratislave a na západnom Slovensku mnoho našich ľudí sa nerozhodlo čo majú podniknúť a zostali doma.

Samostatná výsadvková brigáda, pod velením plk. Vladimíra Příkryla bola po predchádzajúcich ťažkých bojoch v Karpátoch, počnúc 25. septembrom, postupne dopravovaná na Slovensko. Doprava zbytkov tejto brigády trvala Sovietskym celým mesiac. Neobišlo sa to bez strát. Po prilete hneď bola nasadená do prudkých bojov u Zvolena v snahe zastaviť postup Nemcov na Ban. Bystricu. Čs. stíhací pluk priletel pod velením kpt. let. Frant. Fajtla 15. resp. 17. septembra a bol význačnou pomocou povstaleckej armády. Bojové lety pluku boli však často prerušované raz pre nedostatok pohonných hmôt, po druhé pre nedostatok streliva, išlo údajne o špeciálny materiál, ktorý musel byť dopravovaný zo Sov. Sväzu. Po prvých neúspechoch sa situácia pomaly ustálila a umožnila Čs. armáde na Slovensku vzpomätať sa a začať účinne odporovať. Dve naše divízie, ktoré zaistovali prismsyky na Dukle a Lupkove, boli pre nás najväčšou a nenahraditeľnou stratou. Išlo o najlepšie vyzbrojené a vycvičené jednotky v počte vyše 30 tisíc mužov, vybavené delostrelectvom, tankami a lietadlami. Gen. Malára, na nátlak komunistov, mal zastupovať plk. gen. št. V. Talský. Celý armádny sbor sa nachádzal v priestore nemeckej bojovej skupiny gen. Rintelena, veliteľa armádneho tylového priestoru skupiny čís. 531 a XXIV tankového sboru armádnej skupiny Henrici.

Po vyhlásení povstania 29. augusta 1944 plk. Talský, zodpovedný za bojovú pohotovosť tohto armádneho sboru prvej Čs. armády na Slovensku, zvolal 30. augusta 1944 do Prešova poradu najvýznamnejších civilných a vojenských predstaviteľov a oznámil im, že povstanie začalo. Ale v noci z 30. na 31. augusta, bez toho, aby bol vydal potrebné rozkazy, preletel spolu s celým letectvom sboru nemecko-sovietsky front do Lwova k veliteľstvu prvého ukrajinského frontu maršála Ivana Sergejeviča Koneva. V tejto dobe už vyrazili, podľa vopred pripraveného plánu, proti jednotkám sboru, vojská gen. Rintelena. Nemci v priebehu niekoľko dní jednotlivé pluky odzbrojili. Plk. Mikuláš Markus, akonáhle sa vzpomáтал, sa bránil a podarilo sa mu so zbytkom divízie dostať sa z obklúčenia

a pridať sa k partizánom a na koniec sa dostať k Prvej Čs. armáde na Slovensku. Po odzbrojení sboru Prvá Čs. armáda na Slovensku mala k dispozícii už len tzv. zápornú armádu, ktorú tvorili rámcové jednotky v jednotlivých mestách v celkovom počte asi 24 tisíc mužov. Táto mala, po doplnení mužstvom zo zálohy, operovať v priestore stredného Slovenska a zaistiť oblasť medzi Zvolenom, Ban. Bystricou a Breznom nad Hronom. Po týchto udalostiach gen. Golian navrhol, aby jemu, resp. Prvej Čs. armáde boli partizánske jednotky podriadené. Čo ale komunisti rázne odmietli.

Len niekoľko minút po prejave gen. Čatloša vydal Golian rozkaz zahájiť 20. augusta o 20 hod. večernej vojenskej operácie proti Nemcom. Toho istého dňa v 9 hod. ráno zaistili povstaleckí vojaci na letisku Tri Duby gen. Jozefa Turanca, ktorý priletel urobiť poriadok u VPV (veliteľstvo pozemného vojska), súčasne boli zaistení pluk O. Zverin, V. Kanák, ktorí všetci boli fašisticky orientovaní. V túto dobu sa začali na železničnej stanici Púchov a Dolný Hričov vykladať z vlakov prvé nemecké jednotky pod velením plukovníka SS von Ohlena.

Veliteľ Prvej Čs. armády sa rozhodol sústrediť celú obranu povstaleckého územia hlavne na stredné Slovensko. Dňa 31. augusta toto územie rozdelil na dve obranné oblasti. Jednu so sídlom Ban. Bystrica pod velením plk. Jána Kuny a druhú so sídlom v Lipt. Sv. Mikuláši pod velením Ladislava Bodického. Toto rozdelenie sa neosvedčilo. Na severo-východe sa Nemci (skupina Schäfer) z prvej tankovej armády, zmocnili Kežmarku a v prvých septembrových dňoch obsadili Poprad a Lipt. Sv. Mikuláš. Prenikli až k Telgártu, kde útok Nemcov bol zastavený oddielom Čs. armády pod velením kpt. Jána Staneka. Už po prvých bojoch sa Ohlenovej skupine podarilo obsadiť Žilinu a preniknúť k Strečnu, kde povstalecké jednotky za spolupráce partizánov – slovenských, sovietskych a francúzskych – zastavili na čas nemecký tankový útok. Dňa 4. septembra museli však pred presilou Nemcov ustúpiť k Vrútkam. Rýchly postup nemeckého pluku Schill z juhozápadu, po zlyhaní posádky v Nitre, bol po ťažkých bojoch 3. a 7. septembra zastavený u Baťovan. Vojenské posádky v západnej časti Slovenska, na rozkaz Goliana zahájiť vojenský odpor, reagovali len v Trnave a Piešťanoch. Z vojenských posádok v Novom meste nad Váhom, Trenčíne, Topoľčanoch a Seredi sa k povstaniu pridali len menšie čiastky. V Bratislave pplk. Kišš-Kalina, komunist, ako všetci ostatní komunisti nanútení Golianovi, zlyhal. Major Štefan Murgaš, veliteľ západnej časti Slovenska, tiež svoju úlohu nespínil. Vojenská posádka v Nitre pod velením mjr. Šmigovského, oddaného Tisovej vláde, nič nepodnikla. Napriek rýchlemu postupu Nemcov a územnej strate povstalcov, sa Nemcom nepodarilo zrealizovať ich pôvodný plán, t.j. bleskovo obsadiť všetky kľúčové dôležité mestá ako Žilinu, Martin, Zvolen a Banskú Bystricu, odzbrojiť slovenskú armádu a zlikvidovať partizánske hnutie.

Po prvých bojoch gen. Golian zreorganizoval celú Prvú Čs. armádu. Vo svojom rozkaze zo dňa 9. septembra 1944 zrušil nevyhovujúce rozčlenenie na dve oblasti a nahradil založením šiestich taktických skupín s jednou skupinou letectvom, ako lepšie vyhovujúce opatrenie vo všetkých smeroch. Prvá taktická skupina: Ban. Bystrica s pásmom okolo mesta a smeroch na Harmanec, Staré Hory, Kremničku a Šalkovú. Druhá takt. skupina: Brezno na Hronom – brániť priestory od Telgártu, Kráľovej Lehoty, Revúcej, Klenovca a Rimavskej Soboty. Tretia taktická skupina: Zvolen, brániť prístupy od Lučenca, Banskej Štiavnice, Zlatých Moraviec, Krupinej a Veľkého Krtíša. Štvrtá skupina: Zemianské Kostoľany mala udržať Kremnicu, prehradiť smery od Topoľčian a Prievidze. Piata skupina: Turčiansky Sv. Martin mala udržať priestor Horná a Dolná Štubňa a brániť prístupy z Považia, Vrútok a Kráľovan. Šiesta skupina: Liptovská Osada mala zaistiť severnú časť povstaleckého územia a brániť prístupy k Ban. Bystrici od Ružomberka a Nemeckej Ľupče.

Letecká skupina s veliteľstvom v Banskej Bystrici mala zaistiť leteckú činnosť a protiletadlovú obranu na celom povstaleckom území. Vo všetkých týchto taktických skupinách mala povstalecká armáda 20 peších práporov, poľné nemocnice, niekoľko delostreleckých batérií, jeden tankový prápor, tri pancierové vlaky, zaistovacie prápory, sklady a ústavy. Spolu asi 18 tisíc vojakov a dôstojníkov. Tento počet bol nariadenou mobilizáciou Slovenskej národnej rady (dňa 6. a 26. septembra) výšený približne na 60 tisíc mužov. Povstalecká armáda od samého začiatku povstania mala nedostatok ťažkých zbraní. Časť záložníkov bolo nutné poslať domov. Začiatkom septembra mala povstalecká armáda asi 40 tisíc pušiek, 1500 ľahkých a 200 ťažkých guľometov, 200 samopalov, 120 diel a mínometov, 15 tankov a 10 boja schopných lietadiel. Dodávky zo Sovietskeho sväzu boli naprosto nedostatočné a určené hlavne pre partizánov. Americká armáda, ako som spomenul predtým, mala v Taliansku, v meste Bari – letisku západných spojencov – pripravenú výzbroj pre 10 tisíc mužov. Sovieti však nedovolili, aby v ich operačnom pásme pristávali bojové lietadlá americkej armády.

pokračovanie v budúcom čísle